

GHID pentru implementarea in Romania a conceptului de cluster inovativ

SERVICIU DE CONSULTANTA ON-LINE

Cornelia Muraru-Ionel

Ghidul pentru implementarea în România a conceptului de cluster inovativ

Oferă o bază metodologică și pragmatică pentru cei care doresc să transpună la scară industrială noile concepte de dezvoltare a clusterelor inovative.

În format electronic Ghidul pentru implementarea în România a conceptului de cluster inovativ este disponibil pe site-urile www.inma-ita.ro/clustere și <http://www.fabricadebani.ro/list.aspx?sid=168>. Ghidul va putea fi downloadat integral, în format PDF, printr-un click la bannerul corespunzător.

CUPRINS

1	INTRODUCERE	5
2	CONCEPTE. PRINCIPALII ACTORI. CONDIȚII. BENEFICII	6
2.1	Concepte	6
2.2	Principalii actori	8
2.3	Conditii	10
2.4	Beneficii	10
3	SITUAȚIA PE PLAN INTERNAȚIONAL	11
3.1	Elvetia	11
3.2	Danemarca	11
3.3	Finlanda	12
3.4	Marea Britanie	13
3.5	Croatia	13
3.6	Serbia	14
3.7	Macedonia	15
3.8	Turcia	15
3.9	Israel	15
3.10	Canada	16
3.11	SUA	16

CUPRINS

4	CLUSTERE INOVATIVE DE SUCCES DIN UNIUNEA EUROPEANA	18
4.1	Franta	19
4.2	Germania	23
4.3	Suedia	25
4.4	Concluzii	26
5	SITUATIA IN ROMANIA	28
5.1	Potential regional de dezvoltare	28
5.2	Analize Swot regionale	43
5.3	Initiative	48
5.3.1	Infiintarea Grupului de lucru interministerial	48
5.3.2	Proiectul INCLUD – Industrial Cluster Development	49
5.3.3	Ghid practic pentru infiintarea clusterelor in Romania	51
5.3.4	Cluster mapping-ul pentru Romania	52
5.3.5	Proiectul InovCluster	52
6	POSIBILITĂȚI DE FINANȚARE	56
6.1	Strategii si politici de sprijinire a clusterelor in Romania	56
6.1.1	Cadrul Strategic Național de Referință (CSNR) 2007-2013	56
6.1.2	Strategia Naționala de Cercetare Dezvoltare si Inovare 2007-2013	56
6.1.3	Strategia Naționala pentru Dezvoltare Durabilă a României	57
6.1.4	Stragiile de dezvoltare regională	58
6.2	Programe C-D-I nationale	58

CUPRINS

6.2.1	Planul Național de Cercetare, Dezvoltare și Inovare 2007-2013 (PN II)	58
6.2.1.1	Programul Parteneriate în domeniile prioritare	59
6.2.1.2	Programul Inovare	60
6.3	Programe C-D-I europene	63
6.3.1	Programul Cadru 7	63
6.4	Fonduri structurale	64
6.4.1	Programul Operațional Sectorial „Creșterea Competitivității Economice” – POS CCE	64
6.4.2	Programul Operational Regional POR	69
6.4.3	Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane – POS DRU	72
6.4.4	Programe de Cooperare Teritoriala Europeana	78
7	PRINCIPALELE ETAPE IN CREAREA UNUI CLUSTER	80
7.1	Etape de pregătire	80
7.2	Etape de implementare	81
7.3	Etape de dezvoltare	82
8	INREGISTRAREA CLUSTERELOR PE SITE-UL „EUROPEAN CLUSTER OBSERVATORY”	83
9	CONCLUZII SI RECOMANDARI	87
9.1	Concluzii	87
9.2	Recomandari	88

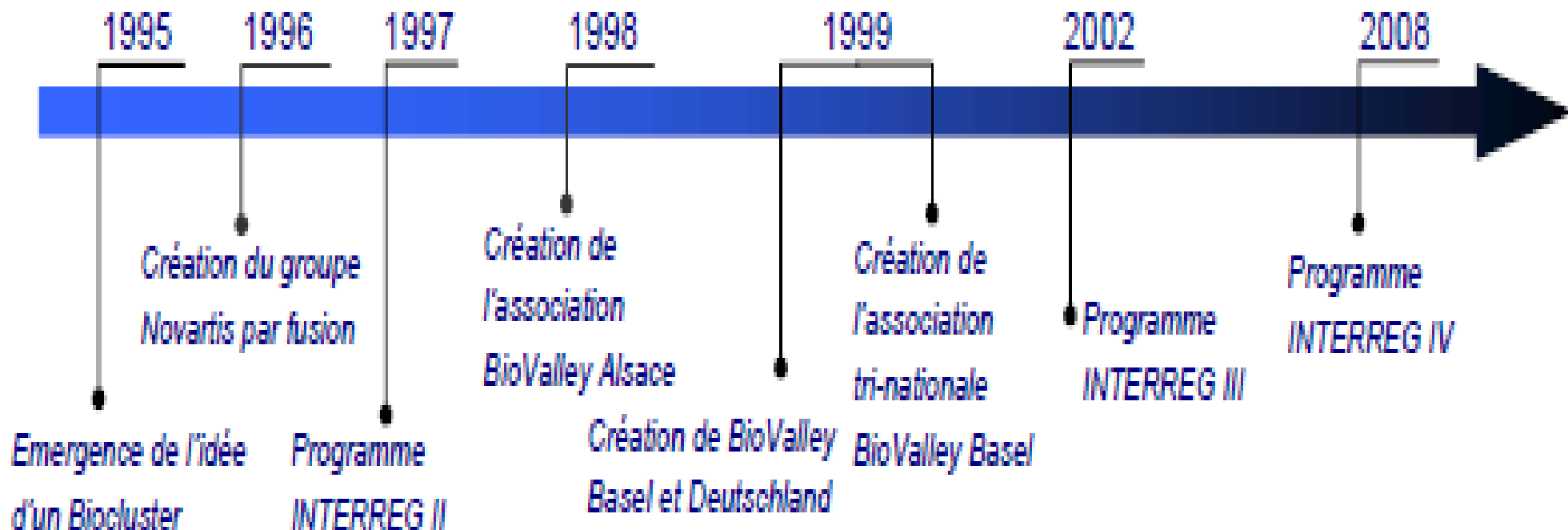
CAP.3 SITUAȚIA LA NIVEL EUROPEAN ȘI INTERNAȚIONAL

3.1 ELVEȚIA

Elveția - **nu** dispune de o politică de susținere a clusterelor la nivel federal

Dezvoltarea clusterelor inovative este **susținută, prin programe specifice la nivel regional**, de către Secretariatul de Stat pentru Economie, **dar într-o masura mai mica decât în principalele țări europene**

Procesul de creare a clusterului elvețian Bio Valley (biotehnologii)

Asociație trinațională:

- Asociația Bio Valley Alsacia din Franța
- Asociația Bio Valley Basel din Elveția
- Asociația Bio Valley Deutschland din Germania

3.2 DANEMARCA

-În 2000 – 2003 au fost finanțate de autoritățile centrale **17 „sisteme regionale de creștere CRT”**:

- Fonduri:10 milioane euro pentru 2 - 4 ani, pentru 13 CRT**

- Cofinanțare de minim 40%** (companii si autoritati)

- Clusterele sunt evaluate dupa **5 INDICATORI :**
TALENT, CUNOȘTIINȚE, SPIRIT
ANTREPRENORIAL, REGLEMENTĂRI,
COLABORĂRI

3.3 FINLANDA

- 1994: **Politica de sprijinire a clusterelor** (centre de expertiza - OSKE), implementată de Ministerul Economiei și Ministerul Muncii

-Rezultate:

- crearea a 1.300 de întreprinderi de înaltă tehnologie
- realizarea a 3.700 produse și procese inovative
- servicii de formare profesională pentru 90.000 persoane
- înființarea a 12.800 locuri de muncă și menținerea a 29.300 locuri de muncă

-Factori de succes:

- 52 milioane euro cofinanțare pentru o finanțare totală de 577 milioane euro

3.4 MAREA BRITANIE

- 1998 : Politica definita de «Clusters Policy Steering Group», implementata de 10 agenții regionale de dezvoltare
- 2001: cluster mapping - 154 cluster**
- 2004: DTI publică un ghid practic pentru dezvoltarea clusterelor
- Cluster important: Silicon Fen, Cambridge, organizat în jurul celei mai performante universități europene (clasificarea Shanghai)

3.5 CROATIA

- Susținerea clusterelor inovative în Croația = instrument de politica industrială și de cercetare
- Finantate de către Ministerul Economiei, Muncii și Antreprenoriatului din fonduri naționale
- Clustere orientate spre piețe din Asia (Vietnam, Indonezia, Malaezia, Thailanda)
- 46 clustere în domeniile: lemnului și mobilei, textilelor, industriei navale, pescuitului, prelucrării uleiului de măsline, produselor bio
- Se lucrează la cluster mapping finanțat de către Ministrul Economiei

3.6 SERBIA

- A demarat inițiativele de cluster în 2005 în cadrul Programului de creștere a competitivitatii produselor industriale
- A creat:
  - în perioada 2005-2006 - 4 cluster
  - în 2007 - 16 cluster
  - în 2008 - 14 cluster
- **Suma grant național pentru susținerea clusterelor în 2009 este de 30 milioane dinari (circa 320 mii Euro)**

3.10 CANADA

- definitia clusterului = o grupare a unui număr important de companii inovatoare în jurul unui nucleu de instituții de cercetare și dezvoltare, de furnizori și **investitori de capital de risc**
- 2006: Politica națională în domeniul clusterelor
  - Implementarea este coordonata de Consiliul Național al Cercetării din Canada (CNCC)
- a susținut **crearea a 11 clustere**
- **2008: alocati 118 milioane de dolari canadieni, pentru 3 ani, pentru 6 dintre cele 11 clustere**

3.11 SUA

- Primul cluster creat la nivel mondial este considerat clusterul din Silicon Valley
- Un cluster poate fi considerat drept o industrie larg răspândită într-un stat sau o zonă metropolitană, sau poate avea ca obiectiv realizarea unui produs într-o zonă specifică

4.1 Franța

- 2005: Politica franceză pt polii de competitivitate
- Sunt susținute acțiuni comune:
  - comunicare și activități de marketing
  - investiții în instalații de producție moderne
  - proiecte de cercetare comune
  - proiecte de audit tehnologic
  - studii tehnologice prospective
  - exerciții de foresight
  - skill Management (training, recrutare de personal)
  - internaționalizare (misiuni în comun, cooperare internațională cu alte rețele)

Franța

- Pol de competitivitate = personalitate juridica (asociații)
- Asociația are personal permanent, cu rol in:
  - facilitarea colaborării membrilor;
  - elaborarea și implementarea strategiei generale a polului (pe 5 ani);
  - coordonarea și selecția ofertelor de proiecte de cercetare prin care este solicitată finanțare din fonduri publice;
  - asigurarea comunicării la nivel internațional;
  - asigurarea comunicării cu alte clustere din Franța.

Franța

- Titlul de pol de competitivitate se atribuie prin decizie a comitetului interministerial (CIACT), prezidat de primul ministru, pe baza evaluării proiectului de pol de competitivitate
- Procesul de selecție consta în:
  - analiza încadrării în strategia regiunii
  - expertiza grupului de lucru interministerial
  - expertiza grupului independent de experți, proveniți din mediul de afaceri, C-D, mediul universitar.

Franța

-2005 – 2008: fonduri publice de ~ 1,5 miliarde de Euro pentru finanțarea de:

- proiecte de C-D-I

- proiecte de platforme de inovare - crearea infrastructurii destinate să favorizeze gradul de inovare a companiilor

- proiecte de formare profesională, investiții imobiliare, infrastructură, TIC, veghe și prognoză economică, promovare regională, dezvoltare la nivel international

- 2009-2011: guvernul francez pune la dispoziție alte 1,5 miliarde de Euro

Franța

-În prezent în Franța există:

- **71 poli de competitivitate** (17 internaționali și 54 naționali)
- sunt implicate 5.000 de întreprinderi, 80% sunt IMM-uri
- activează în 16 sectoare economice
- Training pt manageri de cluster (**3000 Euro/an/manager**)

- Sursele de finanțare:

- fonduri interministeriale de C-D (apeluri de 2 ori pe an) ;
- fonduri alocate de autoritățile locale pentru proiecte de C-D
- fonduri alocate de autoritățile locale și de companii pentru structurile care asigură managementul polilor de competitivitate;
- fonduri alocate de direcțiile regionale ale industriilor, cercetării și mediului;
- fonduri europene de CD

Inițiative in Romania:

1. Înființarea Grupului de lucru interministerial
-Ministerul Economie: Ordinul nr. 1576 din 20 mai 2008:

-Aproba înființarea **Grupului de lucru interministerial** pentru operațiunea "Dezvoltarea structurilor de sprijin al afacerilor de interes național și internațional - poli de competitivitate" din cadrul POS CCE, axa prioritară 1, DMI 3

2. Realizarea cluster-mappingului pt RO

3. Ghid practic pentru înființarea clusterelor în România

- Indicatorii de performanță ai unui cluster:
  - performanța clusterului;
  - nivele de investiții și creștere;
  - eficiență și productivitate;
  - resurse umane;
  - profitabilitate;
  - valoarea adăugată a clusterului la formarea PIB;
  - ponderea cheltuielilor de cercetare-dezvoltare în total costuri%

4. Proiectul InovCluster

PRINCIPALELE ETAPE IN CREAREA UNUI CLUSTER:

- Pregătire;
- Implementare;
- Dezvoltare

1. Etapa de pregătire

Factorii cheie :

- Analiza SWOT
- Stabilirea **strategiei** si a obiectivelor comune
- Identificarea **partenerilor**
- Elaborarea unui **plan de afaceri**

2. Etapa de implementare:

Factorii cheie sunt:

- Stabilirea structurii organizationale optime;
- Dezvoltarea si furnizarea de servicii specifice;
- Managementul proiectelor și proceselor;
- Inovarea;
- Informarea periodica a partenerilor și clienților clusterului și activitatea de PR

3. Etapa de dezvoltare:

- Monitorizare și evaluare;
- Învățare și management strategic

INREGISTRAREA CLUSTERELOR PE SITE-UL „EUROPEAN CLUSTER OBSERVATORY”

-Inregistrarea clusterelor existente pe site-ul „European Cluster Observatory” se realizeaza prin completarea formularului de la pagina „Joint the observatory”

-Din informatiile furnizate sunt disponibile publicului numai cele referitoare la: numele, logo-ul, adresa de web, regiunea si categoria clusterului

Join Observatory

The European Cluster Observatory is entering the next stage of development: building a comprehensive database of cluster organisations - combining private industry, governmental bodies and/or academic institutions and focusing on cluster upgrading and expansion - around Europe. If you represent such an organisation or regional/national meta-organisation, please fill in this form to let us know about your organisation.

Please note that only your organisation name, logotype, website URL and region/cluster category composition will be available to the public. Other information is for internal use only.

Please note that we process the sign ups at intervals, and it can take several weeks before the information appears on the Observatory.

1. Contact information

Name of the organisation

Organisation address

Contact person title

Contact person name

Contact person surname

Contact e-mail

Website URL

Comments

2. Upload organisation logotype (optional)

3. Clusters and geographical regions

Select cluster category/categories
-- Select category --

Selected category/categories:
You have not selected any cluster categories.

Select cluster country/countries
-- Select country --

Selected regions:
You have not selected any cluster regions.

4. Submit data

Data not saved.
Logotype not uploaded. (optional)
Cluster category not selected.

Categoriile posibile pentru un cluster sunt conform pag. 83-84 din Ghid

Pentru a verifica daca clusterul a fost corect inregistrat se acceseaza pagina „Cluster Mapping” .

Clusterelor din Romania inregistrate pana in prezent pe site-ul „European Cluster Observatory” sunt cele prezentate in Tabelul nr.9 din Ghid (pag.85-86)

Clusterelor sunt evaluate si le sunt atribuite 1,2 sau 3 stele

Conform Tabelului nr.9, foarte multe clusterelor din Romania sunt de tipul a) – clasificare incerta datorita numarului mic de date disponibile

9.1 Concluzii

- Nu se poate vorbi de clustere la nivelul unei întregi regiuni de dezvoltare, ci de concentrări/aglomerări industriale în jurul orașelor cu potențial industrial ridicat.
- În toate cele 8 regiuni există condițiile necesare înființării de clustere: cele trei petale ale trifoilului
- Există un real interes pentru constituirea de clustere inovative în România
- Este necesară generarea unui climat de încredere
- Este necesară definirea unui concept românesc pentru o înțelegere comună a termenului și o abordare unitară
- Modelul trifoilului clasic ar trebui să conțină și a patra petală, în varianta românească = entități “catalizator” (entități de inovare și transfer tehnologic, camere de comerț, firme de consultanță).

9.1 Concluzii

- Există deja numeroase inițiative de înființare de clustere de mai multe tipuri: “state driven”, “research driven”, sau “industry driven”
- Există initiative pentru crearea de structuri asociative specifice clusterelor
- Este necesara finalizarea cluster mappingul pentru România
- Este necesara o Strategie națională în domeniul clusterelor și un plan de actiune.
- Inexistența unui cadru unitar de finanțare al clusterelor este momentan o frână în dezvoltarea acestora
- Este necesara realizarea unor programe de instruire în domeniu (POS DRU pentru pregătirea personalului)
- Este necesară realizarea infrastructurii specifice clusterelor (POR)
- Este necesară demararea finanțării POS CCE

Portalul proiectului

<http://www.fabricadebani.ro/list.aspx?sid=168> are urmatoarea structura:

- Noutati (aici se anunta conferintele, se posteaza interviuri,etc)
- Concepte, actori,beneficii
- Etape in crearea unui cluster
- Experienta internationala
- Clustere – povesti de succes
- Situatia in Romania
- Initiative
- Posibilitati de finantare
- Consultanta on-line.

Sectiunea de consultanta on-line

contine formulare de solicitare de consultanta cu urmatoarele campuri:

- o Nume
- o Adresa de mail
- o Intrebare
- o Observatii/amanunte

La click, formularul pleaca sub forma unui mail.

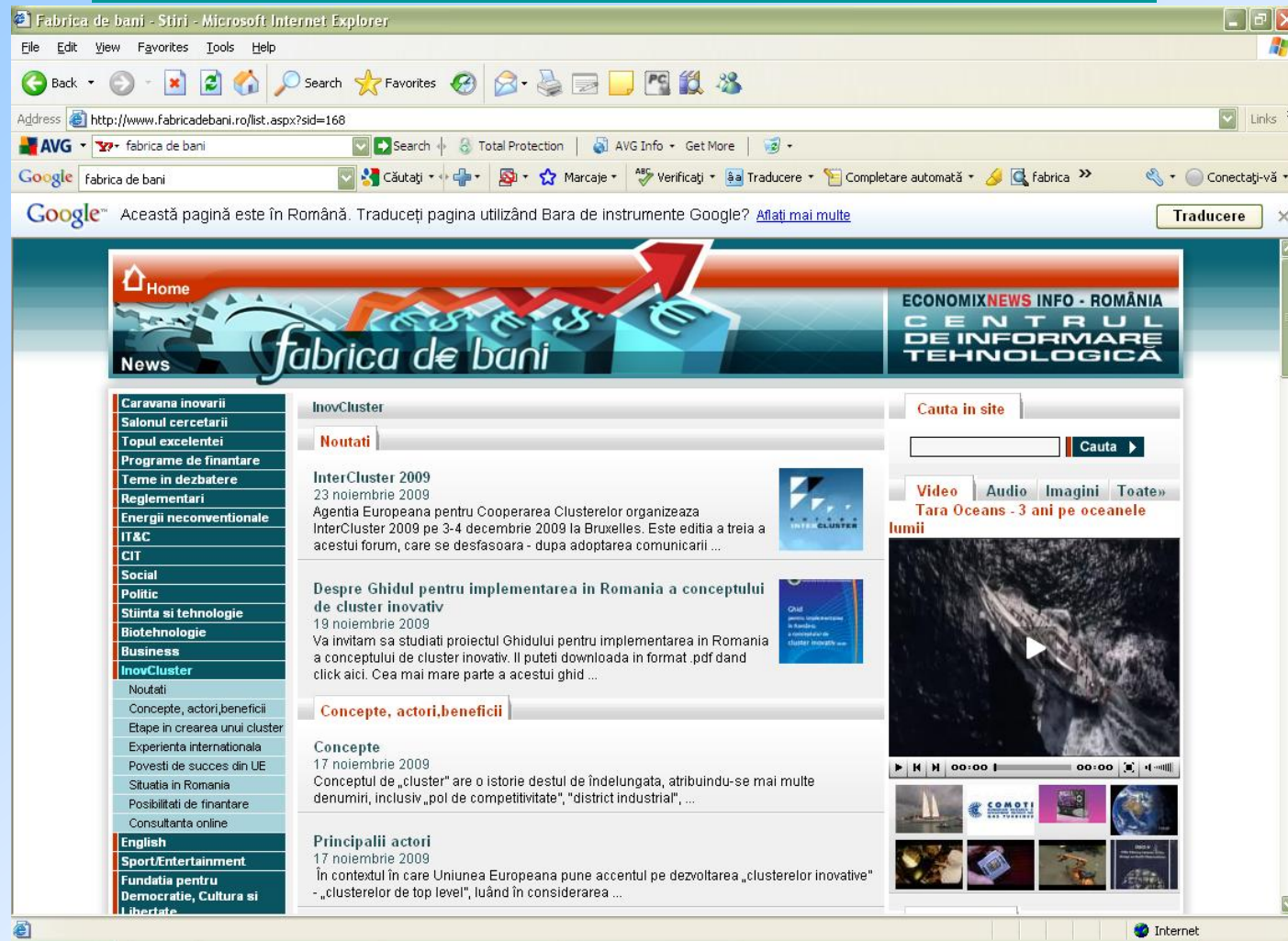
Pe baza unei sume de intrebari analizate se vor extrage cele mai frecvente intrebari si raspunsuri, care vor fi postate si separat, sub denumirea cunoscuta in Internet ca FAQ (Frequently Asked Questions)

Anexa 2

Portalul proiectului InovCluster

<http://www.fabricadebani.ro/list.aspx?sid=168>

Anexa 4

Site-ul proiectului pe pagina web a Coordonatorului Consortiului – INMA

<http://www.inma-ita.ro/clustere>

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII - Microsoft Internet Explorer

File Edit View Favorites Tools Help

Back Forward Stop Reload Home Search Favorites

Address <http://www.inma-ita.ro/>

AVG Yahoo! Search Search Total Protection AVG Info Get More

Google minind Căutați Verificați Traducere Completare automată minind Conectați-vă

Google™ Această pagină este în Română. Traduceți pagina utilizând Bara de instrumente Google? [Aflați mai multe](#) Traducere

MINISTERUL EDUCAȚIEI CERCETĂRII ȘI INOVĂRII
AUTORITATEA NAȚIONALĂ PENTRU CERCETARE ȘTIINȚIFICĂ
DIRECȚIA GENERALĂ PROGRAME
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETARE - DEZVOLTARE
PENTRU MAȘINI ȘI INSTALAȚII DESTINATE AGRICULTURII ȘI INDUSTRIEI ALIMENTARE – INMA
INCUBATOR TEHNOLOGIC ȘI DE AFACERI INMA – ITA

ROMÂNIA, București 013813, OP 18, B-dul Ion Ionescu de la Brad nr. 6, sector 1; ont virament: RO75RNCB5010000001140044 BCR Filiala sector 1, București. Cod fiscal: R2795310; Tel.(021)269.32.56; 269.32.55;
Fax: (021)269.32.70; Email: cmuraru@inma-ita.ro, certsc@inma.ro, icsit@inma.ro, web: <http://www.inma-ita.ro>

INCUBATOR TEHNOLOGIC ȘI DE AFACERI - INMA – ITA

Nou

InovCluster
Ghid pentru implementarea în România
a conceptului de cluster inovativ (draft)

Proiect solicitat și finanțat
de MINISTERUL ECONOMIEI,
Direcția Generală Politică Industrială
și Competitivitate prin Planul Sectorial
în domeniul Cercetării-Dezvoltării din Industrie

Incubatorul Tehnologic și de Afaceri INMA-ITA, cu sediul în București, b-dul Ion Ionescu de la Brad, nr. 6, sector 1, entitate din infrastructura de inovare și transfer tehnologic, acreditată de Autoritatea Națională pentru Cercetare Științifică, oferă spații amenajate, dotate cu mobilier, rețea de calculatoare și de comunicații și servicii specializate, orientate în principal către facilitarea inițierii și dezvoltării de noi întreprinderi inovative, bazate pe tehnologie avansată, în domeniul tehnologiilor și echipamentelor tehnice pentru agricultură, industrie alimentară, fermelor agricole și proceselor aferente. Oferta detaliată și informații suplimentare pot fi obținute la telefon : 021 2693256, 021 2693250, fax : 021 2693270, e-mail: cmuraru@inma-ita.ro, certsc@inma.ro , web : www.inma-ita.ro.

Persoana de contact : Dr. Ing. Muraru Ionel Cornelia, tel. **0742 226 193**.

Numele și prenumele:

LINK LA BAZA DE DATE PENTRU TRANSFER TEHNOLOGIC

OBIECTIVE:
Valorificarea în mediul economic a rezultatelor cercetării prin suportul creării și dezvoltării de IMM-uri inovative care să realizeze produse/servicii în conformitate cu cerințele Pieții Unice

VA MULTUMIM PENTRU ATENTIE!